T085 TKL 3 (65) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 85-Bảy Thí Dụ

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 95

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ QUYEÅN 95

GIAÛI THÍCH PHAÅM TAÙM MÖÔI LAÊM: BAÛY THÍ DUÏ

KINH: Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu caùc phaùp töï tính Khoâng coù sôû höõu, chaúng phaûi Phaät laøm, chaúng phaûi Bích-chi Phaät laøm, chaúng phaûi A-la-haùn laøm, chaúng phaûi A-na-haøm, Tö-ñaø-haøm, Tu- ñaø-hoaøn laøm, chaúng phaûi ngöôøi höôùng ñaïo laøm, chaúng phaûi ngöôøi ñaéc quaû laøm, chaúng phaûi caùc Boà-taùt laøm, nhö vaäy laøm sao phaân bieät coù caùc phaùp khaùc nhau laø ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû, laø ngöôøi, laø trôøi Boán thieân vöông cho ñeán trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng? Vì nhaân duyeân cuûa nghieäp neân bieát coù keû sinh ñòa nguïc, keû sinh suùc sinh, keû sinh ngaï quyû; vì nhaân duyeân cuûa nghieäp neân bieát coù keû sinh coõi ngöôøi, sinh coõi trôøi cho ñeán sinh coõi trôøi Phi-höõu-töôûng Phi voâ töôøng; do nhaân duyeân nghieäp neân bieát coù ngöôøi ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A- la-haùn, Bích-chi Phaät; do nhaân duyeân nghieäp neân bieát coù caùc vò A-la- haùn; do nhaân duyeân nghieäp neân bieát coù Nhö Lai, ÖÙng cuùng, Chaùnh Bieán tri. Baïch ñöùc Theá Toân! Trong phaùp khoâng coù töï tính thì khoâng coù nghieäp duïng; vì nhaân duyeân taïo nghieäp neân hoaëc ñoïa vaøo ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh; hoaëc sinh vaøo coõi ngöôøi coõi trôøi cho ñeán trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng; do nhaân duyeân taïo nghieäp neân ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán A-la-haùn, Bích-chi Phaät; Boà-taùt haønh ñaïo Boà-taùt neân ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng; ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng neân coù theå cöùu vôùt chuùng sinh ra khoûi sinh töû? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Trong phaùp khoâng coù töï tính thì khoâng coù nghieäp, khoâng coù quaû baùo. Ngöôøi phaøm phu vì khoâng vaøo thaùnh phaùp, khoâng bieát caùc phaùp töôùng khoâng coù töï tính, ñieân ñaûo ngu si neân khôûi taïo caùc nghieäp nhaân duyeân. Caùc chuùng sinh aáy theo

nghieäp thoï thaân: Hoaëc thaân ñòa nguïc, thaân suùc sinh, thaân ngaï quyû, thaân ngöôøi thaân trôøi cho ñeán thaân trôøi Phi höõu töôûng Phi voâ töôûng. Phaùp khoâng coù töï tính thöôøng khoâng coù nghieäp, khoâng coù quaû baùo; phaùp khoâng coù töï tính thöôøng laø khoâng coù töï tính. Nhö lôøi Tu-boà-ñeà noùi: Neáu heát thaûy phaùp khoâng coù töï tính thì laøm sao phaân bieät ñoù laø Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán chö Phaät ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng. Naøy Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, ñaïo khoâng coù töï tính chaêng? Tu-ñaø-hoaøn quaû cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng cuûa chö Phaät laø khoâng coù töï tính chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Ñaïo khoâng coù töï tính; quaû Tu- ñaø-hoaøn cuõng khoâng coù töï tính, cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng cuûa chö Phaät cuõng khoâng coù töï tính. Naøy Tu-boà-ñeà! Phaùp khoâng coù töï tính coù theå ñöôïc phaùp khoâng coù töï tính chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Phaùp coù töï tính coù theå ñöôïc phaùp coù töï tính chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Naøy Tu-boà-ñeà! Phaùp khoâng coù töï tính vaø ñaïo ñeàu khoâng hôïp, khoâng taùn, khoâng saéc, khoâng hình, khoâng ñoái, chæ laø moät töôùng töùc voâ töôùng. Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, duøng söùc phöông tieän thaáy chuùng sinh coù ñieân ñaûo neân ñaém tröôùc naêm uaån; trong voâ thöôøng töôûng thöôøng, trong khoå töôûng vui, trong khoâng tònh töôûng tònh, trong voâ ngaõ töôûng ngaõ neân ñaém tröôùc vaøo choã khoâng coù sôû höõu. Boà-taùt nhôø duøng söùc phöông tieän neân ôû trong choã khoâng coù sôû höõu maø keùo chuùng sinh ra khoûi. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Choã phaøm phu ñaém tröôùc phaûi chaêng coù thaät chaúng khaùc? Chæ vì ñaém tröôùc neân taïo nghieäp, do nhaân duyeân cuûa nghieäp neân khoâng thoaùt khoûi naêm ñöôøng sinh töû? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Choã phaøm phu ñaém tröôùc, khôûi nghieäp thaät söï khoâng coù maûy may nhö loâng toùc, maø chæ do ñieân ñaûo neân thaáy coù. Nay Ta vì oâng noùi ví duï, ngöôøi trí do ví duï maø ñöôïc hieåu. Naøy Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, nhö trong moäng thaáy ngöôøi höôûng thoï caùi vui naêm duïc, thaät coù nôi choán chaêng? Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Moäng coøn hö doái, khoâng theå coù ñöôïc, huoáng nöõa laø ôû trong moäng höôûng vui naêm duïc! Naøy Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, caùc phaùp hoaëc höõu laäu, voâ laäu, hoaëc höõu vi, voâ vi, phaûi chaêng coù phaùp naøo khoâng nhö moäng? Baïch ñöùc Theá Toân! Caùc phaùp hoaëc höõu laäu, voâ laäu, hoaëc höõu vi, voâ vi, khoâng coù phaùp naøo khoâng nhö moäng.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 95 686

Phaät baûo Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao, trong moäng coù qua laïi naêm ñöôøng sinh töû chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! YÙ oâng nghó sao, trong moäng coù tu ñaïo, duøng tu ñaïo aáy hoaëc vöôùng nhô, hoaëc ñöôïc saïch chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Vì sao? Vì moäng khoâng coù thaät söï, khoâng theå noùi nhô saïch. YÙ oâng nghó sao, töôïng trong göông thaät söï coù khôûi taïo nghieäp nhaân duyeân, vaø do nhaân duyeân cuûa nghieäp aáy maø ñoïa vaøo ñòa nguïc, ngaï quæ, , suùc sinh, hoaëc laøm ngöôøi, trôøi Boán thieân vöông cho ñeán trôøi Phi-höõu- töôûng Phi-voâ-töôûng xöù chaêng? Tu-boà-ñeà ñaùp: Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Töôïng

aáy khoâng coù thaät söï, chæ doái treû nít thì vieäc aáy laøm sao coù nghieäp duyeân, do nghieäp duyeân aáy seõ ñoïa vaøo ñòa nguïc cho ñeán sinh vaøo coõi trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ- töôûng ñöôïc! Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, töôïng trong göông coù tu ñaïo, duøng tu ñaïo aáy hoaëc vöôùng nhô, hoaëc ñöôïc saïch chaêng? Tu-boà-ñeà ñaùp: Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Vì sao? Vì töôïng trong göông laø khoâng, khoâng coù thaät söï, khoâng theå noùi laø nhô, saïch. Tu-boà-ñeà, yù oâng nghó sao? Nhö trong hang saâu coù tieáng vang, tieáng vang aáy coù nhaân duyeân taïo nghieäp, do nghieäp duyeân aáy hoaëc ñoïa ñòa nguïc cho ñeán sinh coõi trôøi Phi-höõu-töôûng, Phi-voâ-töôûng chaêng? Tu-boà-ñeà ñaùp: Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Vieäc aáy laø khoâng, khoâng thaät coù aâm thanh, laøm sao coù nghieäp duyeân, do nghieäp duyeân aáy ñoïa ñòa nguïc cho ñeán sinh vaøo coõi trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng? Naøy Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, tieáng vang aáy vaû chaêng coù tu ñaïo, duøng tu ñaïo aáy hoaëc vöôùng nhô, hoaëc ñöôïc saïch chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Vieäc aáy khoâng thaät, khoâng theå coù nhô, saïch. Tu-boà-ñeà, yù oâng nghó sao, soùng naéng chaúng phaûi töôùng nöôùc, chaúng phaûi töôùng soâng; soùng naéng aáy vaû chaêng coù nhaân duyeân taïo nghieäp, do nghieäp duyeân aáy maø ñoïa vaøo ñòa nguïc cho ñeán sinh vaøo coõi trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Nöôùc trong soùng naéng aáy roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, chæ doái hoaëc maét ngöôøi voâ trí thì laøm sao coù nghieäp nhaân duyeân, do nghieäp aáy ñoïa ñòa nguïc cho ñeán sinh coõi trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng? Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, soùng naéng aáy coù tu ñaïo, do tu ñaïo aáy

hoaëc vaáy nhô hoaëc ñöôïc saïch chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Soùng naéng aáy khoâng coù thaät söï, khoâng theå noùi laø nhô saïch. Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, thaønh Caøn-thaùt-baø, nhö khi maët trôøi moïc coù thaønh Caøn-thaùt-baø; ñoái vôùi ngöôøi voâ trí nôi choã khoâng coù thaønh töôûng coù thaønh, nôi choã khoâng coù quaùn xaù töôûng coù quaùn xaù, nôi choã khoâng coù vöôøn töôûng coù vöôøn; thaønh Caøn-thaùt-baø aáy vaû chaêng coù taïo nghieäp nhaân duyeân, do nghieäp aáy neân ñoïa ñòa nguïc cho ñeán sinh coõi trôøi Phi-höõu- töôûng Phi-voâ-töôûng chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Thaønh Caøn-thaùt-baø aáy roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, chæ doái hoaëc maét ngöôøi ngu, thì laøm sao coù taïo nghieäp nhaân duyeân, do nghieäp aáy ñoïa ñòa nguïc cho ñeán sinh coõi trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng! Naøy Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, thaønh Caøn-thaùt-baø aáy coù tu ñaïo, do tu ñaïo aáy hoaëc vaáy nhô, hoaëc ñöôïc saïch chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Thaønh Caøn-thaùt-baø aáy khoâng coù thaät söï neân khoâng theå noùi laø coù nhô saïch. Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, vò thaày huyeãn thuaät huyeãn laøm ra caùc vaät hoaëc laø voi ngöïa, traâu deâ, trai gaùi v.v... YÙ oâng nghó sao, caùc vaät huyeãn aáy coù taïo nghieäp nhaân duyeân, do nghieäp aáy maø ñoïa ñòa nguïc cho ñeán sinh coõi trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Vaät huyeãn hoùa aáy khoâng coù thaät söï thì laøm sao coù taïo nghieäp nhaân duyeân, do nghieäp aáy neân ñoïa ñòa nguïc cho

ñeán sinh coõi trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng! Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, caùc vaät huyeãn aáy coù tu ñaïo, do tu ñaïo aáy hoaëc vaáy nhô hoaëc ñöôïc saïch chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Vaät huyeãn aáy khoâng coù thaät söï, neân khoâng theå noùi laø nhô saïch. Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, nhö ngöôøi cuûa Phaät bieán hoùa, ngöôøi bieán hoùa aáy coù taïo nghieäp nhaân duyeân, do nghieäp aáy maø ñoïa ñòa nguïc cho ñeán sinh coõi trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Ngöôøi bieán hoùa aáy khoâng coù thaät söï thì laøm sao coù taïo nghieäp nhaân duyeân, do nghieäp aáy maø ñoïa ñòa nguïc cho ñeán sinh coõi trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng. Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, ngöôøi bieán hoùa aáy coù tu ñaïo, do tu ñaïo aáy hoaëc vaáy nhô hoaëc ñöôïc saïch chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Vieäc aáy khoâng coù thaät neân khoâng theå noùi laø nhô, saïch.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 95 688

Phaät baûo Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao, ôû trong töôùng khoâng aáy coù keû nhô, ngöôøi saïch chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Trong aáy khoâng coù sôû höõu, khoâng coù ngöôøi vaáy nhô, khoâng coù ngöôøi ñöôïc saïch. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu khoâng coù keû vaáy nhô, khoâng coù ngöôøi ñöôïc saïch, vaø vì nhaân duyeân aáy neân cuõng khoâng coù nhô, saïch laø vì sao? Vì chuùng sinh do chaáp ngaõ vaø ngaõ sôû neân coù nhô, coù saïch, chöù ngöôøi thaät thaáy thì khoâng nhô, khoâng saïch. Ngöôøi thaät thaáy khoâng nhô, khoâng saïch nhö vaäy cuõng khoâng coù nhô, saïch. LUAÄN: Hoûi: ÔÛ nhieàu nôi Phaät ñaõ ñaùp vieäc aáy, nay côù sao Tu-boà-ñeà coøn hoûi: Ñaùp: Nghóa tuy moät maø choã nhaân duyeân coù sai khaùc. Nghóa laø heát thaûy phaùp, hoaëc coù Phaät hay khoâng coù Phaät thì thaät tính cuûa caùc phaùp vaãn thöôøng truù: Khoâng, khoâng coù sôû höõu, chaúng phaûi Hieàn Thaùnh laøm ra. Baùt-nhaõ Ba-la-maät saâu xa vi dieäu, khoù löôøng khoù hieåu, khoâng theå laáy höõu löôøng maø bieát ñöôïc. Chö Phaät, Hieàn Thaùnh vì thöông xoùt chuùng sinh neân duøng moãi moãi ngoân ngöõ, danh töø, thí duï ñeå noùi cho hoï hieåu. Ngöôøi lôïi caên thì hieåu yù Thaùnh nhaân coøn ngöôøi ñoän caên thì moãi moãi sinh ra chaáp tröôùc. Chaáp tröôùc nôi ngoân ngöõ, vaên töï neân hoaëc nghe noùi khoâng thì chaáp tröôùc khoâng, nghe noùi khoâng cuõng khoâng thì sinh ra chaáp tröôùc; hoaëc nghe noùi phaùp tòch dieät baët döùt ñöôøng ngoân ngöõ thì cuõng laïi chaáp tröôùc. Vì töï taâm khoâng thanh tònh neân nghe phaùp cuûa thaùnh nhaân cho laø khoâng thanh tònh; nhö ngöôøi maét loøa nhìn ngoïc trong suoát, thaáy boùng con maét loøa cuûa mình trong aáy lieàn cho raèng ngoïc khoâng saïch. Phaät duøng moãi moãi nhaân duyeân thuyeát phaùp, chuùng sinh thaáy coù loãi neân sinh nghi, noùi raèng: Neáu heát thaûy phaùp khoâng, khoâng cuõng khoâng, thì laøm sao phaân bieät coù saùu ñöôøng? Vì thöôøng sinh nghi naïn nhö vaäy neân Tu-boà-ñeà do thaáy thôøi giaûng kinh saép heát, vì thöông chuùng sinh neân moãi moãi hoûi veà vieäc aáy. Vì theá laäp ñi laäp laïi hoûi nhieàu laàn. Phaät höùa khaû yù cuûa Tu-boà-ñeà. Hoûi: Tu-boà-ñeà laáy coù maø naïn khoâng, côù sao Phaät höùa khaû yù aáy? Ñaùp: Phaät chæ höùa khaû Tu-boà-ñeà noùi “Caùc phaùp khoâng, thöôøng truù duø coù Phaät hay khoâng coù Phaät vaãn khoâng sai khaùc”, chöù khoâng höùa khaû Tu-boà-ñeà veà

vaán naïn: “Laøm sao phaân bieät coù saùu ñöôøng”. Vì sao? Vì oâng aáy vaán naïn ñeå muoán phaù tính Khoâng vaäy. Trong ñaây Phaät giaûi choã naïn vaán cuûa Tu-boà-ñeà raèng: Ngöôøi phaøm phu khoâng vaøo thaùnh phaùp, chöa ñöôïc thaùnh ñaïo, khoâng bieát töï tính Khoâng coù sôû höõu, khoâng kheùo tu taäp Khoâng tam-muoäi neân phaân bieät coù saùu ñöôøng. Ñieân ñaûo laø coù boán ñieân ñaûo.

Ngu si laø voâ minh raøng buoäc vaøo ba coõi. Tuy khoâng noùi caùc phieàn naõo khaùc nhöng hai phaùp ñieân ñaûo vaø ngu si ñeàu laø hö doái khoâng thaät. Ñieân ñaûo töùc laø voïng ngöõ hö doái, nhö nghieäp vaø quaû baùo töø ñieân ñaûo maø sinh ra. Vì caên goác khoâng coù thaät neân chuùng sinh tuy nhieãm tröôùc maø cuõng chaéc chaén khoâng coù thaät; vì theá neân naêm ñaïo ñeàu khoâng, chæ coù giaû danh. Laïi, oâng naïn caùc Hieàn Thaùnh. Caùc Hieàn Thaùnh vì döùt ñieân ñaûo sai bieät neân coù teân goïi khaùc nhau, vì ñieân ñaûo khoâng coù thaät neân khoâng coù gì döùt. Laïi, dieät maát khoâng coù sôû höõu neân goïi laø döùt. Neáu coù thaät phaùp coù theå döùt maø coøn khoâng coù caùch gì döùt ñöôïc, huoáng nöõa laø ñieân ñaûo! Theá neân taát caû quaû vò cuûa Hieàn Thaùnh ñeàu khoâng coù sôû höõu. Döùt ñieân ñaûo laø quaû Hieàn Thaùnh, neân quaû töùc laø döùt. Vì quaû cuûa tu ñaïo cuõng ñoàng khoâng coù sôû höõu, theá neân khi tu ñaïo, chaéc chaén duøng Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc, vì ñaïo vaø quaû phaân bieät maø coù Hieàn vaø Thaùnh sai khaùc. Nay ôû ñaây phaùp khoâng coù sôû höõu thaät söï khoâng theå coù ñöôïc; khoâng coù sôû höõu thì laøm sao coù sai khaùc? Theá neân khoâng neân vaán naïn. YÙ Tu-boà-ñeà muoán noùi: Neáu chæ vì ñieân ñaûo neân coù theá gian, neáu ñaõ coù ñieân ñaûo thì cuõng neân coù söï thaät, vì hö vaø thaät ñoái ñaõi nhau! Theá neân hoûi: Choã phaøm phu ñaém tröôùc phaûi chaêng thaät coù sinh ra chaáp tröôùc, taïo nghieäp, vaø do nghieäp duyeân aáy neân khoâng giaûi thoaùt khoûi saùu ñöôøng sinh töû? Phaät ñaùp: Khoâng. Vì sao? Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Chæ vì ñieân ñaûo neân sinh ra chaáp tröôùc; neáu khoâng coù ñieân ñaûo thì laøm sao coù thaät phaùp ñoái ñaõi nhau, cho ñeán thaät söï maûy may khoâng coù, vì roát raùo khoâng coù. Hoûi: Ñaây laø thaät nghóa sôû haønh cuûa chö Phaät, töùc laø roát raùo khoâng, vaäy roát raùo khoâng aáy chaúng phaûi thaät ö? Ñaùp: Ñaây laø ñeä nhaát nghóa Khoâng, cuõng vì phaøm phu ñieân ñaûo maø noùi. Neáu khoâng coù ñieân ñaûo, cuõng khoâng coù ñeä nhaát nghóa; neáu cho raèng ñieân ñaûo cuûa phaøm phu ít nhieàu coù thaät thì ñeä nhaát nghóa cuõng neân coù thaät! Hoûi: Neáu caû hai ñeàu khoâng thaät thì laøm theá naøo ñöôïc giaûi thoaùt? Nhö ngöôøi tay nhô laïi röûa nöôùc nhô, laøm sao saïch ñöôïc? Ñaùp: Thaät töôùng caùc phaùp roát raùo khoâng, ñoù laø thaät söï thanh tònh baäc nhaát. Vì coù phaùp ñieân ñaûo khoâng thanh tònh cuûa phaøm phu neân coù phaùp thanh tònh naøy; khoâng theå phaù hoaïi, khoâng theå ñoåi khaùc. Vì ngöôøi ñoái vôùi thaät töôùng caùc phaùp sinh ra chaáp tröôùc, muoán sinh phieàn naõo, neân noùi phaùp tính aáy Khoâng, khoâng coù sôû höõu, do khoâng coù sôû höõu neân

khoâng thaät. Tuy hai phaùp ñeàu khoâng thaät maø trong söï khoâng thaät coù sai khaùc; nhö möôøi ñieàu thieän vaø möôøi ñieàu baát thieän, hai vieäc ñeàu laø phaùp höõu vi neân hö doái khoâng thaät. Nhöng thieän vaø baát thieän coù sai khaùc: Baát thieän laø saùt sinh v.v... neân ñoïa aùc ñaïo; thieän laø khoâng saùt sinh v.v... neân sinh coõi trôøi. Nhö boá thí vaø troäm caép laø hai vieäc, tuy ñeàu laø taâm chaáp thuû töôùng, hö doái khoâng thaät, maø cuõng coù sai khaùc. Nhö chuùng sinh cho ñeán keû bieát, keû thaáy, khoâng coù sôû höõu, maø böùc naõo ñoái vôùi chuùng sinh thì coù toäi lôùn vaø töø bi vôùi chuùng sinh thì coù phöôùc lôùn. Nhö töø bi phaù saân haän, boá thí phaù xan tham, tuy hai vieäc ñeàu khoâng thaät maø coù theå phaù nhau. Theá neân Phaät noùi caùc phaùp khoâng coù sôû höõu caên baûn chaéc thaät nhö maûy loâng. Ñeå chöùng minh vieäc aáy neân Phaät ví duï: Nhö ôû trong moäng maø höôûng thoï caùi vui naêm duïc. YÙ Tu-boà-ñeà muoán noùi: Neáu heát thaûy phaùp laø roát raùo khoâng, khoâng coù tính sôû höõu, côù sao nay hieän coù maét thaáy, tai nghe phaùp? Vì theá maø Phaät noùi ví duï nhö moäng: Nhö ngöôøi do söùc moäng neân tuy vieäc khoâng thaät maø moãi moãi coù nghe, thaáy; choã giaän, choã möøng v.v... ngöôøi thöùc ôû moät beân thì cuõng khoâng thaáy gì. Nhö vaäy, phaøm phu do söùc voâ minh ñieân ñaûo neân voïng thaáy coù, coøn Thaùnh nhaân giaùc ngoä thì khoâng thaáy gì. Heát thaûy phaùp hoaëc höõu laäu voâ laäu, hoaëc höõu vi, voâ vi ñeàu khoâng thaät; vì hö doái neân coù nghe, thaáy. Laïi nhö trong moäng thaáy qua laïi saùu ñöôøng sinh töû, thaáy Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán A-la-haùn, trong moäng khoâng thaät coù caùc vieäc aáy maø moäng vaãn thaáy; trong moäng khoâng thaät coù saïch nhô, nghieäp quaû baùo saùu ñöôøng cuõng nhö vaäy. Vì nhaân duyeân ñieân ñaûo neân taïo ng- hieäp; nghieäp vaø quaû baùo cuõng khoâng, chæ vì töø ñieân ñaûo maø goïi laø ñaïo. Ñieân ñaûo khoâng thaät neân ñaïo cuõng khoâng thaät. Töôïng trong göông, tieáng vang, soùng naéng cho ñeán nhö huyeãn hoùa cuõng vaäy. Phaät hoûi ngöôïc laïi Tu-boà-ñeà: Trong phaùp aáy coù keû nhô keû saïch chaêng? YÙ Tu-boà-ñeà noùi: Heát thaûy phaùp voâ ngaõ thì laøm sao coù keû nhô, keû saïch; theá cho neân traû lôøi laø khoâng. Phaät daïy: Neáu khoâng coù ngöôøi chòu nhô, saïch, vaäy neân nhô saïch cuõng khoâng coù! Hoûi: Neáu phaân bieät caùc phaùp theo nhö trong A-tyø-ñaøm noùi thì coù nhô coù saïch, chæ ngöôøi chòu nhô chòu saïch khoâng coù: Phieàn naõo ba ñoäc laø nhô; ba moân giaûi thoaùt, caùc phaùp trôï ñaïo laø saïch? Ñaùp: Tuy coù noùi nhö vaäy maø vieäc aáy khoâng ñuùng. Vì neáu khoâng coù chuùng sinh thì phaùp nhô, saïch thuoäc veà caùi gì? Cuõng khoâng coù ngöôøi laøm? Neáu khoâng coù ngöôøi laøm, cuõng khoâng coù phaùp laøm, neân khoâng troùi khoâng môû? Nhö ngöôøi sôï bò löûa ñoát maø traùnh xa, chöù chaúng phaûi löûa traùnh löûa. Chuùng sinh cuõng nhö vaäy, sôï khoå naêm uaån neân lìa boû, chaúng

phaûi khoå lìa khoå. Neáu khoâng coù ngöôøi nhô, ngöôøi saïch thì giaûi thoaùt cuõng khoâng coù. Laïi nöõa, trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Vì ôû trong ngaõ vaø ngaõ sôû maø chuùng sinh chòu nhô chòu saïch; vì ngaõ roát raùo khoâng coù neân nhô saïch khoâng coù choã truù; choã truù khoâng coù neân khoâng nhô, khoâng saïch. Hoûi: Ngaõ tuy khoâng coù maø ngaõ kieán thaät coù, phaøm phu ôû nôi ñoù khôûi leân caùc phieàn naõo? Ñaùp: Neáu khoâng coù ngaõ thì ngaõ kieán khoâng coù

choã duyeân; khoâng coù choã duyeân thì laøm sao phaùt sinh ngaõ kieán? Hoûi: Tuy khoâng coù ngaõ, song ñoái vôùi naêm uaån coù taø haïnh cho laø coù ngaõ neân sinh ngaõ kieán, vaø naêm uaån laø ngaõ, ngaõ sôû? Ñaùp: Neáu cho naêm uaån chaéc chaén laø nhaân duyeân sinh ra ngaõ kieán, vaäy ñoái vôùi naêm uaån cuûa thaân ngöôøi khaùc côù sao khoâng sinh ra ngaõ kieán? Neáu ñoái vôùi thaân ngöôøi khaùc sinh ngaõ kieán thì laø roái loaïn lôùn! Theá neân ngaõ kieán khoâng coù nôi choán nhaát ñònh, chæ vì ñieân ñaûo maø phaùt sinh. Hoûi: Neáu vì ñieân ñaûo maø phaùt sinh, thì côù sao chæ ñoái vôùi thaân mình sinh ra ngaõ kieán? Ñaùp: Vì ñieân ñaûo cuoàng quaáy neân khoâng tìm söï thaät cuûa noù. Laïi, töø sinh töû voâ thæ laïi ñaây töï mình ñoái vôùi thaân naêm uaån töông tuïc maø sinh ra chaáp tröôùc, theá neân Phaät noùi chuùng sinh taâm truï vaøo chaáp ngaõ neân chòu nhô, saïch. Laïi, thaät thaáy laø khoâng coù nhô, khoâng coù saïch. Neáu ngaõ chaéc chaén thaáy thaät coù thì neân coù nhô saïch, coøn nhö thaät maø thaáy thì ø khoâng nhô khoâng saïch. Vì nhaân duyeân aáy neân khoâng nhô khoâng saïch, thaáy khoâng nhô khoâng saïch laø thaáy thaät töôùng caùc phaùp. Laïi vì ñoái vôùi thaät töôùng caùc phaùp khoâng coù chaáp tröôùc, theá neân khoâng nhô; thaät töôùng caùc phaùp khoâng coù töôùng coù theå chaáp thuû, neân cuõng khoâng saïch. Laïi nöõa, ñoái vôùi taùm phaàn thaùnh ñaïo v.v... khoâng maø chaáp tröôùc, aáy goïi laø khoâng saïch; töø caùc phieàn naõo nhö chaáp tröôùc ñieân ñaûo v.v..., aáy goïi laø khoâng nhô.

----------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.